

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญ 2 แหล่ง คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา หนังสือ เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ บทความ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ และผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับความชัดเจนของนโยบาย ความเข้าใจในนโยบาย โครงสร้างการดำเนินงาน มาตรการควบคุมผู้ประกอบการ การติดต่อประสานงาน บุคลากรและงบประมาณ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2. แบบสอบถาม สำหรับผู้บริโภคแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ความสนใจข้อมูลข่าวสาร การตระหนักถึงสิทธิของผู้บริโภค ค่านิยมในการบริโภค และความรู้ในการบริโภค
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ สิทธิที่ผู้บริโภคพึงได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งประกอบด้วย สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารและคำพรรณนาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ที่ถูกต้อง เพียงพอ และครบถ้วน สิทธิที่จะได้รับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสิทธิที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายหรืออันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ลักษณะคำถามของแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 2 รูปแบบ คือ

1) คำถามปลายปิด (Closed-Ended Question) ที่ให้เลือกตอบ ข้อคำตอบเป็นตัวเลือกกำหนดไว้แตกต่างกัน

2) คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการใช้เทคนิคการวัดความคิดเห็นแบบ Likert Scale เรียบเรียงข้อความที่จะศึกษาประกอบด้วยข้อความในเชิงบวก (Positive) และเชิงลบ (Negative) และสร้างมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่งคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดการให้คะแนนแบบ Arbitrary Weighting (พวงรัตน์ ตรีรัตน์, 2543)

- สำหรับข้อความที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อวัดระดับความคิดเห็นในเชิงบวก (Positive) การให้คะแนนจะเริ่มจาก

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

- สำหรับข้อความที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อวัดระดับความคิดเห็นในเชิงลบ (Negative) การให้คะแนนจะเริ่มจาก

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

- เกณฑ์การให้คะแนนของค่าเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

สำหรับข้อความระดับความคิดเห็นในเชิงบวก (Positive)

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความเห็นในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความเห็นในระดับมากที่สุด

สำหรับข้อความระดับความคิดเห็นในเชิงลบ (Negative)

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความเห็นในระดับน้อยที่สุด

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้

1) เจ้าหน้าที่รัฐ หมายถึง บุคลากรของรัฐที่ดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 10 คน

2) ผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และเครื่องสำอางในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จะใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรแน่นอน โดยการแทนค่าในสูตร ได้ดังนี้

N

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยการศึกษาครั้งนี้ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 เท่านั้น ได้ดังนี้

$$n = \frac{252,537}{1 + 252,537 (0.05)^2}$$

$$= 399.37$$

ดังนั้น จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

จากนั้นจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้าจากพื้นที่ 4 แห่งๆ ละ 100 คน ดังนี้

1. ย่านธุรกิจ
2. ห้างสรรพสินค้า
3. ห้างซูเปอร์สโตร์
4. ตลาดสด

3.4 สถานที่ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

สถานที่ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และเครื่องสำอาง ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จากพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่

1. ย่านธุรกิจ ได้แก่ ถนนห้วยแก้ว ถนนช้างคลาน ถนนโชตนา และประตูท่าแพ
2. ห้างสรรพสินค้า ได้แก่ อุทยานการค้ากาดสวนแก้ว และเซ็นทรัลแอร์พอร์ตพลาซ่า
3. ห้างซูเปอร์สโตร์ ได้แก่ โลตัส บิ๊กซี แม็คโคร และคาร์ฟูร์
4. ตลาดสด ได้แก่ ตลาดวโรรส ตลาดสมเพชร ตลาดศิริวัฒนา (ตลาดชานินทร์) และตลาดสุเทพ (ตลาดต้นพยอม)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ประมวลผลข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภคอันได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภค อันได้แก่ ความสนใจ ข้อมูลข่าวสาร การตระหนักถึงสิทธิของผู้บริโภค ค่านิยมในการบริโภคและความรู้ในการบริโภค ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสิทธิผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ สิทธิที่ผู้บริโภคพึงได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งประกอบด้วยสิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารและคำพรรณนาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ถูกต้อง เพียงพอ และครบถ้วน สิทธิที่จะได้รับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสิทธิที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายหรืออันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการวัดขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐานไว้ที่ระดับ 0.05
6. การเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลโดยใช้ค่าความแปรปรวน ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐานไว้ที่ระดับ 0.05